

**ZEMKOPIBAS MINISTRIJA
PĀRTIKAS UN VETERINĀRAIS DIENESTS**

APSTIPRINĀTS

ar Valsts galvenā Pārtikas un veterinārā inspektora

2010. gada 28. oktobra rīkojumu Nr. 130

**KAŽOKZVĒRU TRANSMISĪVĀS
SŪKĻVEIDA ENCEFALOPĀTIJAS
VALSTS UZRAUDZĪBAS
PROGRAMMA**

SASKAŅOJA:

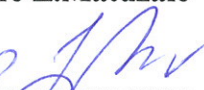
Zemkopības ministrs

J.Dūklavs

02. 11. 2010.

Datums un paraksts

LR Zemkopības ministrijas
Veterinārā un pārtikas pārstrādes departamenta
direktore **Z. Matuzale**

02. 11. 2010.

Datums un paraksts

RĪGA, 2010

Kažokzvēru transmisīvās sūkļveida encefalopātijas valsts uzraudzība

Kažokzvēru transmisīvās sūkļveida encefalopātijas valsts uzraudzības programma (turpmāk tekstā – programma) attiecas uz lapsu (*Vulpes vulpes un Alopex lagopus*), Amerikas ūdeļu (*Mustela vison*) un jenotsuņu (*Nycteroites procynoides*) (turpmāk tekstā – kažokzvēri) novietņu īpašniekiem vai turētājiem Latvijā, kuri kažokzvēru barībai izmanto pārstrādātas dzīvnieku olbaltumvielas, kas iegūtas no tās pašas sugas dzīvnieku liemeņiem vai liemeņu daļām saskaņā ar Komisijas lēmumā 2009/722/EK Latvijai piešķirto atkāpi no pārstrādāšanas aizlieguma vienas sugas ietvaros kažokzvēru barībai (turpmāk tekstā – Lēmums 2009/722/EK).

Slimības apraksts:

Transmisīvā sūkļveida encefalopātija (turpmāk tekstā – TSE) kažokzvēriem raksturojas ar lēnu, ilgstošu un progresējošu organisma vispārējā stāvokļa pasliktināšanos, ar neatgriezeniskiem smadzeņu darbības traucējumiem, kā rezultātā iestājas bezpalīdzīgs ķermeņa stāvoklis un nāve.

Sīkāka informācija par slimību pieejama Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) mājas lapā: www.pvd.gov.lv.

Slimības epizootiskā situācija Latvijā:

Latvijas teritorijā TSE kažokzvēriem līdz 2010.gada 1.septembrim nav reģistrēta. Informācija par izmaiņām epizootiskajā situācijā pieejama Pārtikas un veterinārā dienesta mājas lapā: www.pvd.gov.lv.

Programmas mērķis:

Nodrošināt kažokzvēru TSE uzraudzību visās Latvijas kažokzvēru novietnēs, kurās kažokzvēru barībai izmantos pārstrādātas dzīvnieku olbaltumvielas, kas iegūtas no tās pašas sugas dzīvnieku liemeņiem vai liemeņu daļām saskaņā ar Lēmumu 2009/722/EK.

Programmas uzdevumi:

- I. Kažokzvēru novietnes īpašniekam vai turētājam, pieaicinot praktizējošu veterinārārstu, nodrošināt:
  - a) pastāvīgu kažokzvēru veselības stāvokļa uzraudzību kažokzvēru novietnēs, kuras piemēro Lēmumā 2009/722/EK noteikto atkāpi, lai identificētu uz TSE klīniski aizdomīgos un slimos dzīvniekus;
  - b) programmā noteikto dzīvnieku līķu iesūtīšanu Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajā institūtā „BIOR” vai citā akreditētā TSE References laboratorijā (turpmāk tekstā – laboratorija) laboratoriskai izmeklēšanai uz TSE vismaz 0,1% apjomā kalendārajā gadā no vaislas dzīvnieku skaita novietnē.

2. PVD Dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības daļa nodrošina kontroli par programmas 1.a un 1.b punktus noteikto prasību izpildi.
3. PVD Novietņu uzraudzības daļa nodrošina pārstrādātu dzīvnieku olbaltumvielu, kas iegūtas no tās pašas sugas dzīvnieku liemeņiem vai liemeņu daļām izbarošanas uzraudzību kažokzvēru novietnēs saskaņā ar PVD procedūru KR.10.P.186.

Paraugu noņemšana un laboratoriskā izmeklēšana:

1. Izmeklēšanai pakļaujami visi klīniski aizdomīgi kažokzvēri – dzīvnieki, kuri uzrāda TSE klīniskās pazīmes: izmaiņas uzvedībā, iespējama agresivitāte, pārejoši nervu darbības traucējumi, kustību koordinācijas traucējumi, progresīva novājināšanās un nobeigšanās. Nepieciešamības gadījumā, saskaņā ar PVD Valsts inspektora veterinārajā jomā norādījumiem (lai nodrošinātu plānoto izmeklējumu apjomu, ja tas nav bijis iespējams, izmantojot klīniski aizdomīgos dzīvniekus) izlases veidā kaušanas (nogalināšanas) laikā jāizvēlas vecākie vaislas dzīvnieki laboratorisko izmeklējumu veikšanai;
2. Paraugus laboratoriskai izmeklēšanai noņem praktizējošs veterinārārsts;
3. Izmeklēšanai laboratorijā iesūta visu dzīvnieka līķi vai tā galvu saskaņā ar PVD procedūrā KR.10.P.128 noteiktajām prasībām, kā arī noformē pavadrakstu Nr.6
4. Laboratorija veic iesūtīto paraugu laboratorisko izmeklēšanu izmantojot imūnhistoķīmijas metodi.

Programmas finansēšanas kārtība:

Izmaksas, kas saistītas ar paraugu noņemšanu un laboratorisko izmeklēšanu, sedz kažokzvēru novietnes īpašnieks vai turētājs;

Programmas izpildes kontrole:

Par programmas izpildes kontroli reģionālā līmenī atbildīgi PVD teritoriālo struktūrvienību vadītāji, centrālā līmenī PVD VUD Dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības daļa;

Rīcība pozitīva rezultāta gadījumā:

1. Saņemot testēšanas pārskatu ar pozitīvu laboratoriskās izmeklēšanas rezultātu, kažokzvēru novietnes īpašnieks vai turētājs nekavējoties informē praktizējošu veterinārārstu un PVD teritoriālās struktūrvienības inspektoru veterinārajā jomā.
2. PVD TSV Valsts vecākais inspektors veterinārajā jomā pēc informācijas saņemšanas par pozitīvu laboratoriskās izmeklēšanas rezultātu:

- a) nosaka aizliegumu skartajā novietnē dzīvnieku ēdināšanai izmantot blakusproduktus vai pārstrādātās dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielas, kas iegūtas no skartajā novietnē esošajiem kažokzvēriem;
- b) veic epidemioloģisko izmeklēšanu slimības skartajā novietnē un par tās rezultātiem informē PVD Dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības daļas vadītāju;
- c) nosaka novietnes īpašniekam vai turētājam iznīcināt saskaņā ar Regulā 1774/2002 noteiktajām prasībām visus kažokzvēru blakusproduktus un pārstrādātās dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielas, kas, iespējams, bijušas kontaktā ar blakusproduktiem no kažokzvēra, kam konstatēta saslimšana ar TSE;
- d) lemj par papildus paraugu noņemšanu novietnē esošajiem kažokzvēriem, lai precizētu TSE situāciju novietnē.

Kažokzvēru TSE valsts uzraudzības programmu reglamentējošie dokumenti:

1. Veterinārmedicīnas likums;
2. LR Ministru kabineta 2004.gada 20.jūlija noteikumi Nr.606 „Veterinārās prasības to dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un pārstrādātu produktu aprītei, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam”;
3. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 999/2001, kas nosaka atsevišķu transmisīvo sūklveida encefalopātiju profilakses, kontroles un apkarošanas noteikumus;
4. Komisijas 2009.gada 29.septembra Lēmums 2009/722/EK ar ko groza Lēmumu 2003/324/EK par atkāpi no pārstrādāšanas aizlieguma vienas sugas ietvaros kažokzvēru barībai Latvijā